

SINDS 1978

MEDEDELINGENBLAD

VERENIGING

VAN

VERZAMELAARS

VAN

OUDE FONDSSEN

Zestiende jaargang nr. 4

december 1994

INHOUD	BLZ.
Bestuursmededeling	3
I. G. Farben	3
Van KdF windhandel naar degelijke VW belegging	4
Veiling Erik Boone	8
Cataloguspagina's	
Ngrowo-Seneng-Radjoet Koffie- en Indigo Cultuur Mij.	29
Djae Cultuur Maatschappij	30
Indische Cultuur-Exploitatie-Maatschappij	31
Senembah Cultuur Maatschappij	32
Veiling Scriporama & First Dutch	13
125 jaar Kingma's Bank	14
Opbrengstlijst Mail-Bid 1994-III	15
Mail-Bid 1994-IV	15

Vereniging van Verzamelaars van Oude Fondsen

Redactie en sekretariaat:

Postbus 17071 - 1001 JB Amsterdam

Telefoon 020-6953559 (uitsluitend na 20.00 uur)

Kontributie: f 35,- per kalenderjaar (entreegeld f 10,-)

Bankgiro nr. 42.10.19.689

Postgiro nr. 50.07.774

Dit blad verschijnt 4 x per jaar.

© Copyright V.V.O.F. 1994

Overname van artikelen uitsluitend na schriftelijke toestemming van de redactie.

BESTUURSMEEDEDELING. OPROEP!

De voorzitter/redakteur beëindigt per 1 april 1995, na 6 jaar redakteurschap, in verband met andere drukke bezigheden, zijn werkzaamheden als redakteur. De huidige overige bestuursleden hebben geen tijd deze werkzaamheden er bij te gaan doen.

Voor de continuïteit van het Mededelingenblad, één van de levensaders van onze vereniging, is het van het grootste belang dat op korte termijn vanuit het ledenbestand een nieuwe redakteur gevonden wordt. Mocht op 1 april a.s. zich geen nieuwe redakteur gemeld hebben, dan is de kans groot dat het Mededelingenblad voorlopig niet meer zal verschijnen. Wij hopen en vertrouwen erop dat u het zover niet zult laten komen. Laat de nieuwe redakteur zich zo spoedig mogelijk melden. Denk niet: een ander zal dit wel doen. Wanneer alle leden zo denken, komt er nooit iemand. Mochten meerdere leden zich melden, des te beter, een co-redakteurschap is dan wellicht mogelijk.

Het bestuur is te allen tijde bereid inlichtingen te verschaffen.
MELDT U!

VVOF RUILBEURS.

De eerstkomende ruilbeurs vindt plaats op zaterdag 28 januari 1995 in het Zalencentrum Amsterdam C.S., vanaf 11.00 uur.

De ideale gelegenheid om uw verzameling aan te vullen en met gelijk gestemden over uw hobby te praten. Komt allen.

I.G. FARBEN.

Tijdens de jaren '30 was I.G.Farben het grootste chemische bedrijf ter wereld. Naast chemicaliën voor de industrie en de oorlogsinspanning, werd ook het beruchte Zyklon-B gas geproduceerd.

Na de oorlog werd het conglomeraat op last van de geallieerden opgedeeld in verscheidene bedrijven, waaronder Bayer en Hoechst en BASF.

In de jaren '50 werd de "I.G.Farben in liquidatie" gevormd, om lopende zaken af te wikkelen.

In Nederland zijn in omloop certificaten van Liquidations Anteilscheine. Deze stukken komen nog al eens in verzamelingen voor. Volgens bijgaande advertentie is daarop nu een liquidatie-uitkering verkrijgbaar.

R.A.Oosten.

Het Hollandsch Administratiekantoor voor Duitse en Andere Waarden B.V. deelt mee dat i.v.m. opheffing van de administratie de Liquidations Anteilscheine IG Farbenindustrie zijn verkocht. Aan houders van **certificaten Liquidations Anteilscheine IG Farbenindustrie** wordt tegen inlevering van 1 certificaat RM 1000 de opbrengstwaarde f 206,34 beschikbaar gesteld. Inlevering kan van heden plaatsvinden ten kantore van **Barclays de Zoete Wedd Nederland N.V.**, Weteringschans 109 te Amsterdam.

Amsterdam, 15 juli 1994

VAN K&F WINDHANDEL NAAR DEGELIJKE VW BELEGGING.

(de geschiedenis van het VW aandeel)

Het Volkswagenaandeel is heden ten dage een der peilers van de Duitse economie. Hoe dit zo gegroeid is, daarover is met gemak een boek te vullen. Laten we ons beperken tot de hoofdzaken en gaan hiervoor terug naar de dertiger jaren van deze eeuw.

Ferdinand Porsche, technicus in hart en nieren, was al geruime tijd bezig met het ontwerpen van een auto voor iedereen.

In 1932 kreeg hij van Zündapp de opdracht om een Volksauto te construeren. Deze opdracht is niet verder gekomen dan de bouw van een prototype. Het ontwikkelen van een nieuwe automobiel werd voor motorfietsenfabrikant Zündapp te duur.

Al spoedig daarna werd Porsche benaderd door de firma N.S.U. en in 1934 bouwde Porsche voor deze klassieke automobiel- en motorfietsfabrikant uit Neckarsulm enkele prototypes waarin men al duidelijk het latere Volkswagenconcept kon herkennen. Echter ook deze N.S.U. opdracht werd teruggetrokken. Door toeval heeft één van deze prototypes de tweede wereldoorlog overleefd en is thans het eigendom van het Volkswagenmuseum in Wolfsburg.

Inmiddels was in januari 1933 Hitler aan de macht gekomen. In de partij-ideologie paste het idee van een auto voor iedereen prima en al spoedig kreeg Porsche een telefoontje van Jacob Werlin, hoofdagent van Mercedes-Benz in München, die Hitler ooit een wagen had verkocht.

Na een zware aanrijding, waar Hitler goed van afgekomen was, had de Führer Mercedes tot het gemotoriseerde paradepaard van Das Reich verheven en trouw partijlid Werlin zou het bij Mercedes-Benz nog ver schoppen.

Porsche werd dus "uitgenodigd" in de Kaiserhof maar liet duidelijk doorschemeren dat hij geen enkele interesse had in de NAZI partij-ideologie. Hij begroette de voormalige Oostenrijkse vlugschriftenverkoper dan ook niet met "Heil Hitler" maar met Herr Hitler.

De Führer, die absoluut geen verstand had van autotechniek, gaf Porsche de opdracht tot het ontwerpen van een volksauto die aan de volgende eisen moest voldoen:

- kruissnelheid 100 km/uur,
- benzineverbruik ten hoogste 7 liter per 100 km,
- geschikt zijn voor het hele gezin, d.w.z. 5 personen,
- een luchtgekoelde motor, die volgens Hitler veel betrouwbaarder was dan een watergekoelde en bovendien goedkoper in onderhoud.

De prijs? Alles was goed zolang het maar niet duurder werd dan RM 1000,-- destijds f.600,--.

Op advies van Werlin stelde Porsche daarna een rapport samen waarin de hoofdpunten werden omschreven van een volksauto, zoals deze er volgens Porsche uit zou kunnen komen te zien.

Dit rapport werd op 17 januari 1934 aan het Reichsverband der Deutsche Automobilindustrie (RDA) verzonden, welke Porsche's idee bestudeerde. Op 22 juni 1934 sloot de RDA een contract af met het ontwerp bureau van Porsche. De verkoopprijs van de auto mocht niet hoger liggen dan RM 990,-- op basis van een produktie-aantal van minimaal 50.000 per jaar.

Porsche had niet veel in te brengen en kon aan de slag.

In het kader van dit artikel laten we alle technische wetenswaardigheden maar achterwege. Om de concurrentie uit te schakelen, besloot de NAZI-top een eigen automobielfabriek nabij het gehucht Fallersleben te bouwen en op 22 mei 1938 werd met veel vlagvertoon en blaasmuziek voor de genodigde partij-volgelingen de eerste steen gelegd van het latere Volkswagenwerk.

Eén van de onderdelen van de KdF organisatie (de zogenaamde "Kraft durch Freude" organisatie) was het DAF, het "Deutsche Arbeiter Front".

Bij de DAF kon men tegen betaling van RM 1 in het bezit komen van een spaarboekje (zie afb.) waarin men elke week verplicht een zegeltje moest plakken van RM 5. De reclameslogan "Fünf Mark die Woche musst du sparen, willst Du im eigenen Wagen fahren" klonk mooi maar was bij nader inzien erg eenzijdig.

Men kon een eenmaal aangegaan spaarcontract niet opzeggen en de spaarkaarten waren niet overdraagbaar. Het enige dat men voor een volgeplakte spaarkaart kreeg was een "Bestätigungsquittung" en een vervolgkaart. Men diende door te sparen en kreeg als men een vierde kaart had volgeplakt een bevestiging dat men een auto kreeg toegewezen op de zoveelste plaats, zoveel jaar na het volstorten van het volledige bedrag (RM 990 voor een gesloten auto of RM 1040 voor een auto met roldak terwijl men tevens diende te sparen voor twee jaar verzekering à raison van RM 100 p.j. plus RM 60 administratiekosten, maakt in totaal maximaal RM 1310).

In totaal hebben ca. 337.000 spaarders zich laten inschrijven en bij het einde van de oorlog ontdekten de geallieerden een bedrag van 264 miljoen Reichsmarken op de DAF-rekening bij de Bank van de Duitse Arbeid in Berlijn. Auto's zijn er echter nooit aan de trouwe spaarders afgeleverd omdat kort na het uitbreken van de oorlog de produktie van de z.g.n. Kübelwagens en Schwimmwagens (militaire Volkswagens) rap ter hand werd genomen. Tevens produceerde het Volkswagenwerk kleine kacheltjes voor de noodlijdende soldaten aan het oostfront.

De zegeltjesplakkerij was dus een lucratieve windhandel voor de heren bewindhebbers van het Dritte Reich.

In 1949 bracht Volkswagenspaarder Karl Stolz uit Erlinghausen in het Sauerland de hele zaak weer aan het rollen door van de Volkswagenfabriek de levering van een Volkswagen te eisen tegen gereduceerde prijs. Dit proces, dat veel leek op het proces van Michael Kohlhaas, vond plaats in 1961. Na 9 interlocuties, werd door het Hoge Gerechtshof de uitspraak gedaan, die inhield dat de VW-fabriek 17 miljoen D-Mark zou ontvangen van de Berlijnse "Bank van de Duitse Arbeid in liquidatie". Dit zijn de spaargelden, ingezameld op bankrekening 21725, van in totaal 264 miljoen mark met 5% rente omgerekend in DM.

De overmaking van deze 17 miljoen DM was de voorwaarde tot de directe hervatting van de "spaardersaktie" van de VW-fabriek. In de eerste week van april 1962 verspreidde de fabriek onder alle VW-dealers in Oostenrijk en West-Duitsland 400.000 aanmeldingsformulieren. Op 16 april werden via radio en pers alle oud-Volkswagen-spaarders opgeroepen en al de volgende dag kwamen in Wolfsburg de eerste ingevulde formulieren binnen.

Zur Beachtung!

1. Für verlorene oder sonst abhanden gekommene Sparkarten oder -marken wird Ersatz nicht geleistet.
2. Jede voll gehaltene Sparkarte ist der zuständigen Gardienstelle der NSG-KdF, Abteilung Gruppencassenwart unverzüglich einzusenden. (Einschreiben.)
3. Sofern innerhalb 3 Wochen Gutschrift nicht eintrifft, ist dies der unter 2. genannten Dienststelle sofort zu melden.
4. Wohnungsänderungen müssen der für den alten Wohnort zuständigen Gardienstelle der NSG-KdF, Abt. KdF-Wagen, unverzüglich gemeldet werden.
5. Im übrigen gelten die Bestimmungen des Merkblattes zum Antrag auf Ausstellung einer KdF-Wagen-Sparkarte.

Nur für den Dienstgebrauch:

Eingangsdatum: _____

Karte Nr.: _____

Wert: RM _____

Die Deutsche Arbeitsfront

KdF-WAGEN-SPARKARTE

(Nicht übertragbar)
 402 M
 Spärer Nr. 6/91

Kalenderstr. 13
 Ver- und Zuname (bei Frauen auch Geburtsname)

Wohnort: Münster Postleitzahl: _____
 Straße: Kalenderstr. 13
 Beruf: Lehrer

Vergabezeitpunkt:
 1. IX. 1938

Volkswagenwerk

VOEKSWAGENWERK

AKTIE

HUNDERT REICHSMARK

Der Inhaber dieser Aktie ist an der Volkswagenwerk Aktiengesellschaft, Wolfsburg nach Maßgabe ihrer Satzung als Aktionär beteiligt. Wolfsburg, im Januar 1938
 VOLKSWAGENWERK AKTIENGESELLSCHAFT

Dr. *Lyndor Korf* *Stilbert*

AKTIENGESELLSCHAFT

Men kon aan de administratieve afwikkeling beginnen. Spaarders die in 1938 hun eerste zegeltje plakten, bereikten na 24 jaar hun eindelijk hun doel. Ze kregen de auto weliswaar niet voor 990 mark zoals indertijd was beloofd, maar men kreeg wel, al naar gelang de grootte van het gespaarde bedrag, een korting van 150 tot 600 mark op de geldende prijs van de VW. Ook kon men i.p.v. korting en bedrag van DM 100 cash ontvangen, een bedrag gelijk aan de nominale waarde van het aandeel van de inmiddels Volkswagenwerk AG hetende automobielfabrikant.

In de eerste helft van 1960 besloot de Bondsdag op grond van een motie van de CDU/CSU de Volkswagenfabriek van een GmbH om te zetten in een AG en 60% van het geplaatste kapitaal te koop aan te bieden aan kleine aandeelhouders. De wet op "de overdracht van de aandelen in Das Volkswagenwerk GmbH aan particulieren werd op 28 juli 1960 van kracht. Deze wet was een stap in de richting van het doel dat de Bondsdag nastreefde: de bezitsvorming in alle lagen van de bevolking zoveel mogelijk te bevorderen.

Naar de wens van de regering, geschiedde de bezitsoverdracht van de VW-fabriek als z.g.n. "sociale overdracht". Daarom werden de nieuwe uitgegeven aandelen bij voorkeur verkocht aan mensen met een laag of middelmatig inkomen. Alleen als deze groep van de bevolking niet alle aandelen zou nemen, zou de rest vrij verkocht worden.

Personen uit de doelgroep kregen een gestaffelde reductie op de koopsom van een VW-aandeel al naargelang hun inkomen en de grootte van hun gezin. Een faciliteit was verder nog dat de koopsom van de aandelen niet ineens betaald hoefde te worden maar in termijnen kon worden afbetaald.

Het basiskapitaal van de VW-fabriek bedroeg ten tijde van de overdracht 600 miljoen Mark. Daarvan bleef 20% in het bezit van de Bundesrepubliek en 20% in het bezit van de provincie Niedersachsen. De overige 60%, met een nominale waarde van 360 miljoen Mark, werd in aandelen van nominaal DM 100 ter verkoop aangeboden. Iedere gegadigde kon maximaal 5 aandelen kopen. Gezien de goede opbrengst en de uitstekende vooruitzichten van de Volkswagenfabriek werd de uitgiftekoers van de aandelen vastgesteld op 350%. Deze koers was vastgesteld op basis van berekeningen van onafhankelijke deskundigen.

In het eerste jaar na uitgifte steeg de koers van de aandelen tot meer dan het drievoudige van de uitgifte koers. Een mopje dat toentertijd de ronde deed was: Zeg, wat doe jij met je VW-aandelen? Ik?....Ik koop er een Mercedes voor!

W.J.Nieboer

Geraadpleegde literatuur: - Ein Auto sieht Kreise.
- Brochure Dein KdF Wagen.
- De VW Kever.
- Privé-archief W.J.Nieboer.

VEILING ERIK BOONE, 22 OKTOBER 1974.

Toenemende belangstelling voor Nederlandse Oude Effecten.

Zelden zijn er zoveel kavels met Nederlandse papieren aangeboden als op de veiling van Erik Boone op 22 oktober j.l. in Antwerpen. Inklusief voormalig Ned. Indië en de Ned. Antillen niet minder dan 75 stuks.

Nog opvallender is, dat praktisch alle kavels verkocht werden tegen prijzen die dikwijls een veelvoud van de inzet waren. Enige voorbeelden:

CHEMIN de FER D'ANVERS a ROTTERDAM, aand. f.250 uit 1854, zeer curieus papier met tekst in Frans, Nederlands en Engels. Van Antwerpen naar Rotterdam was destijds een ingewikkelde reis. Eerst per trein van Antwerpen naar de Moerdijk en vandaar met de boot naar Rotterdam, reisduur ongeveer een half etmaal. Eerst aan het einde van de zestiger jaren was de spoorbrug over het Hollands Diep gereed en kon men vanuit België rechtstreeks naar Rotterdam en verder. Dat de lijn profitabel was, blijkt uit het feit dat voor de investering van f.250 een aantal decennia later f.905 per aandeel werd terugbetaald. Bij een inzet van Bfrs.3800 werd nu Bfrs.4000 betaald.

NED. RIJNREEDERIJ, aand.f.1000 Rotterdam 1920: 1500(1200); STOOMV. MIJ.INSULINDE, opr. aand. Amsterdam 1881: 1500(1400); NED.SCHEEPV. MIJ. HOLLANDIA, aand. f.1000 Rotterdam 1917: 2750(2500).

Zeer vaste stemming bij de sektor banken/verzekering. GRONINGER BANK, aand. van 100 pref. aand. van f.1000, dus nominale waarde niet minder dan f.100.000, Groningen 1922: 2000(1200); BANK voor de DIAMANTHANDEL, aand. f.250 Amsterdam 1919: 2250(2000); als uitschieter de prijs van 11.000(3000) voor het bijzonder fraaie papier WEST-INDISCHE CULTUURBANK, aand.f.1000 Amsterdam 1919.

Tabakspapieren blijven gevraagd. BORNEO TABAK MIJ. 1888: 2000 (1600); SIGARENFABRIEK HOLLAND, 2 aand. Den Haag 1928: 2100(1400) en als topper TAMIANG TABAK MIJ., aand.f.50 Amsterdam 1903: 8500.

Diverse sectoren. DOORNSCHE GOLFCLUB, 1913, aand. f.1000: 4000; HILVERSUMSCHE LAWNTENNISCLUB, 2 st. 1914 en 1919: 1700(1400); HOLLANDSCHE SCHOUWBURG MIJ., Rotterdam 1917: 2750(2500) en RIKA HOPPER TONEELGEZELSCHAP, aand. f.1000 Amsterdam 1927: 1200.

NED. VER. tot BEREIDING van MELKPROD., aand.f500 Delftshaven 1894, nog niet zo lang geleden hier verkrijgbaar voor een paar tientjes, 1700(1500); ALG. ZEEUWSCHE ELECTR. MIJ., aand. f.500 Middelburg 1918, bijzonder fraai papier in a.g.n. Jugendstil: 3250(1300).

De meest opvallende prijs ging naar PHILIPS GLOEILAMPENFABR., sh.cert. uitgegeven in USA 1964: 5000(2000), nog niet zo lang geleden werden door Amerikaanse handelaren grote partijen aangeboden voor f.5 per stuk! Men ziet het geld ligt soms voor het oprapen.

Ofschoon de totale opbrengst vergeleken met voorgaande veilingen wat aan de bescheiden kant was: ca. Bfrs.2.850.000 (ca. f.156.000) kan toch gesproken worden van een zeer succesvolle veiling. Er waren wat minder zeer dure kavels, vandaar de wat lagere opbrengst dan voorheen. Van de 855 aangeboden kavels gingen er slechts 137 (= 16%) terug.

OPGERICHT: 8-08-1892

GEVESTIGD: Amsterdam

DIRECTEUR: Jos.L. Salomonsen

COMMISSARISSEN: geen

DOEL: De voortzetting, uitbreiding en overname met baten en lasten van de koffieonderneming Ngrowo-Seneng, gelegen in de residentie Kedoe, afdeeling Temanggoeng, district Soemowana, en van de indigo-onderneming Radjoet, gelegen in de residentie Samarang, afdeeling Kendal, district Welerie. Onder het doel is voorts begrepen de handel in de aldus verkregen producten.

DUUR: Tot den 30 October 1956.

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL: f 250.000,-, verdeeld in 250 aandelen op naam of aan toonder, elk groot f 1000,-.

In 1903 is uitgegeven een 4% obligatieleening groot f 250.000,-.

cat.nr.	nominaal	kleur	geplaatst	soort
NI C 0029	f 1000,-	groen	250	aandelen

Opgeheven in 1908

Druk: typ. J.H. de Bussy, Amsterdam

Afmetingen: 29,6 cm x 22,9 cm aandelen

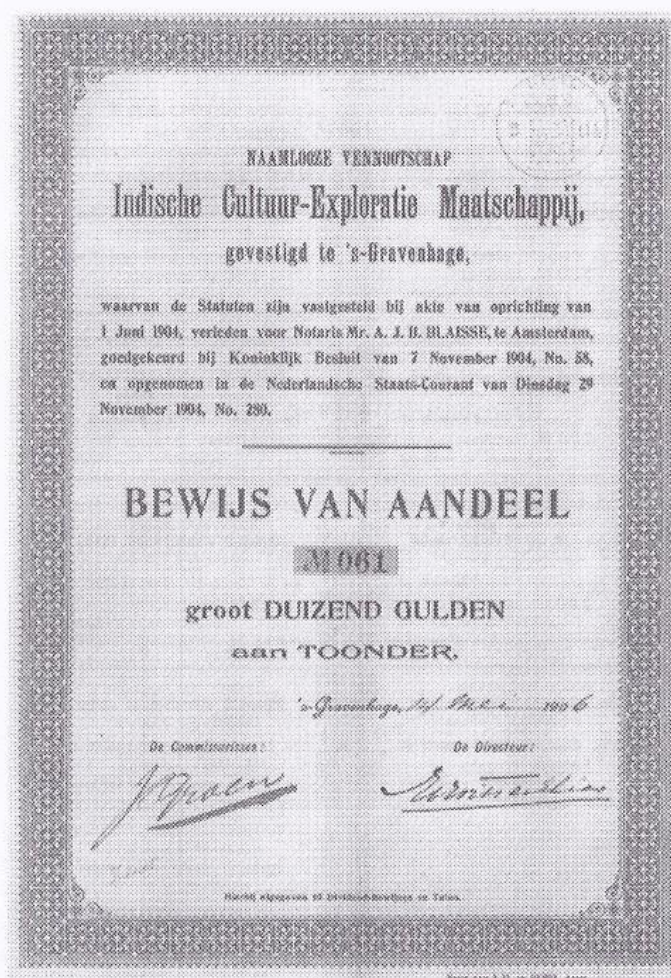

OPGERICHT: 25-07-1890   GEVESTIGD: Amsterdam
DIRECTEUR: A.J. van Delden
COMMISSARISSEN: C.W. Groskamp en A.F.S. van Delden
DOEL: Het aankopen en exploiteeren van reeds bestaande cultuur-
ondernemingen of het in cultuur brengen van zoogenaamde woeste
gronden, waarvan het erfpachtsrecht door de vennootschap
wordt verkregen, direct van de Nederlandsch-Indische Regeering,
dan wel van derden wordt overgenomen of gekocht.
DUUR: 25 jaren, ingegaan 25 Augustus 1890
MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL: f 300.000,-, verdeeld in 300 aandelen
aan toonder, elk groot f 1000,-.

cat.nr.	nominaal	kleur	geplaatst	soort
NI C 0030	f 1000	groen/zwart	300	aandelen

Ontbonden bij besluit der vergadering van aandeelhouders
d.d. 17-09-1907
Druk: Typ. J.H. de Bussy, Amsterdam
Afmetingen: 25,0 cm x 17,3 cm aandelen

OPGERICHT: 1-06-1904

GEVESTIGD: 's-Gravenhage

DIRECTEUR: H.P.W. Elias

COMMISSARISSSEN: J. Groen, Mr J.F. Dijkstra en H.Th. Baron Taets
van Amerongen

DOEL: Het nemen van cultuurproeven in hoofdzaak voor den aanplant
van katoensoorten uit Amerika en andere streken buiten Oost-
Indië en dat op de gronden door inbreng, aankoop, erfpacht,
huur, ruiling of op andere wijze te verkrijgen in de
Nederlandsche koloniën, ten einde tijdens of na de proefnemingen
de op voren omschreven bezittingen geheel of ten deele te
vervreemden of te verpachten, zullende de vennootschap
gedurende haar bestaan, welke onafhankelijk is van landbezit,
het karakter van exploratie en adviserend lichaam behouden.

DUUR: 25 jaren, ingegaan den 7 Nov. 1904

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL: f 100.000,-, verdeeld in 100 aandeelen,
bij volstorting aan toonder, van f 1000,-.

cat.nr.	nominaal	kleur	geplaatst	soort
NI C 0031	f 1000	olijfgroen/bruin	100	aandeelen

Ontbonden bij besluit der verg. van aand.houders d.d. 17 Juni 1908

Druk: J.H. de Bussy, Amsterdam

Afmetingen: 26,7 cm x 18,6 cm aandeelen

OPGERICHT: 16-11-1897   GEVESTIGD: Amsterdam, Binnenkant 26

DIRECTEUR: J.H.E. de Voogt

COMMISSARISSEN: J.M. Pijnacker Hordijk, W. Broese van Gronou, Ph. van Ommeren Jr., H.J. Laverge en Mr. G. Hijmans

DOEL: Het telen en kweken van tabak of andere producten, op zoodanige gronden, als door de vennootschap in eigendom, huur, erfpacht of onder welken titel ook, hetzij bij haar oprichting, hetzij later mochten worden verkregen; het verwerken en ten vervoer en ten verkoop geschikt maken der te verkrijgen producten en het vervoeren en verkoopen van deze, daar waar zulks in het belang der vennootschap het meest wenschelijk wordt geacht.

Het huren van gronden in de residentieën Soerakarta en Djokjokarta is van den werkkring der vennootschap uitgesloten.

DUUR: Tot den 31 December 1961.

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL: f 500.000,-, verdeeld in 5 serieën van 100 aandelen aan toonder van f 1000,-.

cat.nr.	nominaal	kleur	geplaatst	soort
NI C 0032	f 1000	zwart/wit	325	aandelen

Ontbonden bij besluit der alg. verg. d.d. 17-05-1904

Druk: Typ. en Lith. J.H. de Bussy, Amsterdam

Afmetingen: 32,2 cm x 20,7 cm aandelen

VEILING SCRIPORAMA & FIRST DUTCH, 5 NOVEMBER 1994.

Slechts twee weken na de succesvolle veiling in Antwerpen vond in de gebruikelijke ruimte van het Centraal Station de "Holland Auktion" van Scriporama & First Dutch plaats. Er werden ditmaal uitsluitend Nederlandse papieren geveild, waaronder vele curieuze en nog niet eerder aangeboden stukken.

Hoewel het aantal bezoekers wat aan de matige kant was, werd er toch goed geboden. Ook de schriftelijke bieders lieten zich niet onbetuigd.

Vooraf voor scheepvaartpapieren bestond grote belangstelling. Enige prijzen: AMSTERDAMSCH RIJN STOOMB.MIJ, aand. f.1000 uit 1868 f.75; STOOMV.MIJ. "LEONORA", aand. f.1000, R'dam 1901: f.160(100); GELDERSCH STOOMBOT MIJ., Nijmegen 1868: f.65(50); "URKS BELANG" 1915: f.100(90); "FLEVO", Lemmer 1917: f.55(50) en ZEEVAART MIJ. "GRONINGEN", 1917: f.90. Voor het curieuze papier "RENATE LEONHARDT", een maatschappij die zich ten doel had gesteld de goudschat te bergen uit het in 1917 vergane gelijknamige Duitse schip, Wijde Worme2 1954: f.80(75).

Auto's, spoorwegen en rijwielen waren eveneens gevraagd, echter betrekkelijk bescheiden prijzen. PIETERSEN & Co's AUTOMOBIELEBEDR., R'dam 1957: f.110(50); AUTOKOETSWERK v/h J.C.DOLK, R'dam 1919: f.55(50); NOORDBRABANTSCH DUITSCHE SPOORW. MIJ, R'dam 1869, met afbeelding van een nostalgische lokomotief, f.210(200); FONGERS, Groningen 1954: f.28(20) en RIJWIELFABR. "BATO": f.44(20).

Van banken en verzekeringen was een groot aanbod waaronder enkele zeer curieuze papieren. MESDAG & Zn Effectenkant. Groningen 1907: f.55(50); KINGMA'S BANK, Leeuwarden: f.55(50); LOTICHIUS, Helmond: f.44(40); ZUID-HOLL. CREDIET VER., Den Haag 1876: f.100(80); GRONINGER BANK, bewijs van 100 pref. aand. à f.1000 (dus f.100.000), 1922: f.275(220); BANKIERSKANT. "LISSA & KANN", Joods familiebankierskantoor opgericht in 1800, aand. f.10.000 Den Haag 1906:f.150 en Oprichtersbew. H.B.U., A'dam 1952: f.110(75). Tenslotte nog het bijzonder fraaie papier EERSTE NED. MIJ. tot VERZ. van RISICO'S in LOTERIJEN, de z.g.n. "LOTISICO", Den Haag 1915: f.150.

De andere sectoren lagen er wat verwaarloosd bij met als uitschieter NATIONALE BRANDSTOF MIJ., Amsterdam 1864: f.200.

Voor 3 verschillende Amerikaanse Certificaten van SHELL uit 1970-8 werd de bescheiden som van f.50 betaald.

Bij drukkerijen viel op KON. NED. STEENDRUKKERIJ, Den Haag 1869: f.90.

Wij besluiten de opsomming met PARKSCHOUWBURG, Amsterdam, Oblig. 1884: f.70(60).

CONCLUSIE: Het was een gezellige en geanimeerde veiling. Voor bescheiden prijzen kon iedere liefhebber zijn kollektie met mooie en waardevolle stukken uitbreiden. Zoals we van Kees Monen gewend zijn, was ook het geheel weer goed verzorgd.

L. Rietveld

125 Jaar KINGMA'S BANK.

Op 4 november 1869 was het precies 125 jaar geleden dat in Makkum door Tjeerd Herre Kingma en Jan Hylke Kingma de kassierszaak firma Gebr. Kingma werd opgericht.

In de Bolswarder Courant van 4 november 1869 lezen we in een advertentie: "Gebr. Kingma te Makkum nemen gelden à depot, belasten zich met het koopen en verkoopen van effecten en coupons, en het incasseren van wissels".

Al voor die tijd nam de vader van de gebroeders, die een oliemolen exploiteerde, gelden van zijn afnemers, boeren, in bewaring.

De eerste jaren gaf het kassiersbedrijf weinig drukte, maar nadat in 1885 een nauwere relatie met de Nederlandse Bank werd aangegaan, namen de zaken toe.

In 1896 werd een bijkantoor geopend in Bolsward, dat al spoedig groter werd dan het hoofdkantoor in Makkum. Door toenemende concentratie van het bedrijfsleven in Leeuwarden, besloot men om zich ook daar te vestigen. Voor f.1,-- per week werd een kamer gehuurd in café "De Roskam".

In 1917 doet de Nationale Bankvereniging een vergeefse poging om Kingma over te nemen.

Op 4 november 1919, precies 50 jaar na de oprichting, wordt de firma Gebr. Kingma omgezet in Kingma's Bank N.V., met een aandelenkapitaal van f.500.000.

Door toenemende concurrentie gaat men over tot aansluiting bij de Bank-Associatie. Dat duurde echter maar kort, want ten gevolge van de ineensstorting van de Bank-Associatie koopt de familie Kingma de bank in 1922 terug.

In tegenstelling tot vele andere banken weet Kingma's Bank zich te handhaven en in Friesland vele kantoren te openen.

Om de continuïteit op lange termijn zeker te stellen, fuseert Kingma in 1971 met Bank Mees & Hope. In 1981 wordt de bank aan de Algemene Bank Nederland overgedragen. Na de fusie tussen de ABN Bank en de Amro Bank zijn de kantoren van Kingma geïntegreerd in het ABN AMRO kantorennet.

Op bijgaande afbeelding van een aandeel Kingma's Bank komen de handtekeningen voor van de twee oprichters in 1869 Tjeerd Herre en van Jan Hylke Kingma, en van Jan Marten Kingma (zoon van Tjeerd Herre), die in 1893 op 12-jarige leeftijd zijn intrede in de firma deed.

R.A.Oosten

Bronnen:

- Ankerstros, pers. org. ABN, maart 1981.
- De Historie, uitg. ABN AMRO Historisch Archief.
- Fin. instellingen in Nederland 1900-1985, DNB stat. cahier nr.2.

NOTEERT U EVEN!

Komende ruilbeurs VVOF: 28 januari 1995, Amsterdam C.S., 11.00 uur

MAIL-BID 1994 IV sluitingsdatum 25 januari 1995

Op onderstaande kavels kan door de leden schriftelijk worden geboden. Een kavel wordt toegewezen aan de hoogste bidder volgens het veilingstelsel, en wel als volgt: van f 1 t/m f 25 met f 1; van f 25 t/m 50 met f 2; van f 50 t/m f 100 met f 5; boven de f 100 met f 10. De hoogste bidder ontvangt zo spoedig mogelijk bericht vergezeld van een kostenopgave. Na ontvangst door de Vereniging van het verschuldigde bedrag worden de fondsen aan de kopers toegezonden en vindt verrekening met de verkopers plaats.

Kopers betalen naast de koopsom uitsluitend verzendkosten (aangetekend). Verkopers wordt per kavel f 2 plus 15% van de opbrengst in rekening gebracht (leden f 2 plus 10%).

Leden die stukken willen aanbieden voor verhandeling via de Mail-Bid worden verzocht de fondsen per post aan de V.V.O.F. te zenden. In het volgende periodiek worden de opbrengsten gepubliceerd.

In de kavelomschrijving wordt de kwaliteit van de stukken aangegeven volgens het onderstaande schema:

- Unc = als nieuw
- EF = als nieuw met een enkele vouw of te verwaarlozen plekje
- VF = meer dan eenmaal gevouwen, iets gevlekt, kleine beschadigingen
- W = zwaar beschadigd, waardeloos
- + = decoratief
- ++ = zeer decoratief

Kavels Mail-Bid 1994 IV

1)	2 aand. f 1000 commanditaire vennootschap Tieleman & Dros,	
	Leiden 1944	VF
	1 aand. f 1000 idem, duplicaat, Leiden 1951	VF

- 2) 1 aand. f 1000 Amsterdam Thee Cultuur Mij, A'dam 1911 F
1 aand. f 1000 Banjoewangi Thee en Rubber Cultuur Mij, A'dam 1911 F
2 opr.bew. Petroleum Mij "Moesi Ilir", A'dam 1901 VF
2 aand. f 400 Ned. Ind. Escompto Mij Batavia, 1935 VF
1 aand. f 200 Ned. Ind. Escompto Mij, Batavia 1934 VF
- 3) 5 recepissen Russko-Gollandski Bank, A'dam 1915 VF
1 obl. 3% Rbl 125 Morschansk-Sysran Spoor, 1889, SU E 1039 F
2 obl. 4,5% Rbl 125 Iwangorod - Dombrova 1882, SU E 1026a F
1 obl. 4% Fr. 1000 Ville de Sofia, 1910 F
- 4) 1 pandbr 5% f 1000 Holland-Noord Amerika Hypotheekbank, Gorinchem 1915 F
1 pandbr 5% f 100 Holland Noord Amerika Hypotheekbank, Gorinchem 1914 F
- 5) 1 obl. \$ 100 Galveston, Houston & Henderson RR, A'dam emissie, 1860 VF
1 (Ned) cert.\$ 1000 United Copper, 1909 VF
1 aand. The Joseph Dixon Crucible Company, Jersey City, 1959 VF
1 (Ned.) cert. American Natural Gas,,1928 VF
- 6) 1 aand. (4 shares) Century Ribbon Mills (Ernest & Herman Levy), 1934, met handtekening Levy VF +
- 7) 1 aand. f 250 (25% gestort) De groningsche Steenhandel, 1919 VF
1 aand. idem, blankette VF
- 8) 1 ex. speciaal Banknummer Alg. Handelsblad, juli 1937, 40 pagina's
1 ex. Off The Wall Street Journal, parody issue, 1 april 1982 24 pag.
1 boekje Laagste en Hoogste Koersen 1919-1928 A. Gillissen Bank, 115 pag.
- 9) 15 obl. 4,5% f 1000 (ongeldig gemaakt) Nederlandse Antillen 1959 VF
- 10) idem als kavel 9
- 11) idem als kavel 9
- 12) idem als kavel 9
- 13) 1 aand. Berging Goud- en Zilverlading "Lutine", A'dam 1933 VF
- 14) 5 (Ned.) cert. Peruvian Transport Corp., 1956 VF
4 (Ned.) cert. Associated Gas and Electric, ca 1930 VF
5 (Ned.) cert. Chicago, Milwaukee, St. Paul and Pacific RR, ca 1930 VF
- 15) 17 (Ned.) cert. Peruvian Transport Corporation Ltd,, 1956 VF
- 16) 18 (Ned.) cert. Peruvian Transport Corporation Ltd, 1956 VF

- 17) 1 aand. f 1000 Semarang Cheribon Stoomtram, Den-Haag, 1919 VF
2 aand. f 1000 Samarang Joana Stoomtram, Den-Haag 1881 F
3 aand. f 1000 Ned.Indische Spoorweg Mij, Den-Haag 1922 2xVF 1xF+
1 aand. f 1000 Deli Spoorweg Mij, A'dam 1919 VF
- 18) 2 aand. f 1000 Samarang Joana Stoomtram, Den-Haag 1881 F
2 aand. f 1000 Ned. Indische Spoorweg, Den-Haag 1922 1xVF 1xF+
1 aand. f 1000 Semarang Cheribon Stoomtram, Den-Haag 1923 VF
1 aand. f 1000 Semarang Cheribon Stoomtram, Den-Haag 1919 VF
2 aand. f 1000 Deli Spoorweg, A'dam 1919 1xVF, 1xF
- 19) 7 aand. f 100 Cultuur Mij Sambawa, Bandoeng, 1914 VF tot F
1 aand. f 100 Cultuur Mij Sambawa, Bandoeng, 1928 F
- 20) idem als kavel 19
- 21) 10 aand. Lei 500 Petrol Block (Roemenie), div emissies
ca 1919 F
- 22) 1 aand. f 1000 Deli Spoorweg Mij, A'dam 1919 VF
1 aand. f 1000 Deli Spoorweg Mij, A'dam 1914 VF
- 23) 1 aand. f 50 De nieuwe Baarnsche School, Baarn 1916 VF
- 24) 1 obl. 6% f 1000 Ned. R.K. Centrale Vereeniging ter
bescherming van meisjes, Rotterdam, 1925 F
- 25) 1 aand. f 2500 Holland-Zwitsersche Chocoladefabriek,
A'dam 1924 F
- 26) 1 obl. 6% f 100 Petroleum Mij Henderson, Den-Haag 1908 VF
- 27) 1 aand. f 500 Brand-Waarborg Mij "Nederlandsch Indie",
Batavia, 1863 F
- 28) 1 aand. f 1000 Kampar Sumatra Goud Exploratie, A'dam 1926 F
1 aand. f 1000 Cultuur Mij Soeban Ajam, A'dam, 1924 F
1 aand. f 100 Mij tot Expl. Vereenigde Majang-Landen,
A'dam 1926 F
- 29) 1 obl. 4,5% f 1000 (ongeldig gemaakt) Gem. Rotterdam, 1917 F
1 aand. f 100 Ned. Mij Scheepvaart Handel en Nijverheid,
R'dam 1925 V VF
- 30) 1 aand. f 100 Verkooplokaal Frascati, A'dam 1954 VF
1 aand. f 1000 Bouw- en Handelsvereniging "AERBUS",
A'dam 1925 VF
1 aand. f 1000 Bouw en handelsmij Noorder Amstel, blankette VF
- 31) een pakket Russische talon kwitanties
- 32) 2 aand. f 500 Suikerfabriek Tjoekir, Soerabaja, 1924 VF
- 33) 1 aand. Indianapolis and Martinsville Rapid Transit Co, 1905 VF+
1 pref. aand. Kokomo, Marion and Western Traction Co, 1910 VF+

34)	1 aand. Hydraulic Press Brick, 1936	VF
	1 aand. National Alfalfa Dehydrating and Milling Co, 1964	VF
	1 aand. Nevada Power Co, 1973	VF
	1 aand. Worthington Corporation; specimen	VF
35)	1 winstdelende 5% personeelsobl. f 10 (geblokkeerd) Draka, A'dam 1948	VF
36)	1 obl. 5% f 1000 De Hollandsche Voorschotbank, Haarlem 1928	VF
37)	1 lot 's Lands Weerbaarheid, 1871	VF+
	1 cert. \$ 100 Bank der Vereenigde Staten, A'dam 1842 (Hope&Co)	VF
38)	1 aand. f 1000 EGI, Groningen 1954	VF
	1 aand. f 800 Nederl. Mij van Zekerheidsstelling voor Ambtenaren en Beambten, Amsterdam, 1910	VF
39)	1 obl. 4% f 250 R.K. Parochiekerk van den H. Joannes den Dooper, Grootebroek, 1907	VF
40)	1 aand. Container Corporation of America, 1956	VF
	1 aand. The Grand Union Company, 1963	VF
	1 aand. National Tea Co, 1929	VF
	1 aand. National Tea Co, 1932	VF
	1 aand. Hydraulic Press Brick Co, 1921	VF

Opbrengstlijst Mail-Bid 1994 III

kavel	opbrengst	kavel	opbrengst
1	20.-	15	20.-
2	30.-	16	10.-
3	6.- *)	17	8.-
4	8.-	18	7.-
5	25.-	19	28.-
6	15.-	20	16.-
7	34.-	21	6.-
8	55.-	22	12.-
9	37.-	23	12.-
10	42.-	24	12.-
11	11.-	25	12.-
12	20.-	26	12.-
13	12.-	27	22.-
14	12.-		

*) Na loting.

*Prettige feestdagen
en een
Voorspoedig 1995!*

TE KOOP:

OUDE AANDELEN VAN VELE LANDEN

Schrijf mij welk land of thema u verzamelt.
Ik stuur u gratis mijn prijslijst.

Mevr. A. N. Briggeman-v. d. Schelde
Kantelenweg 70, 3223 RD Oostvoorne, Telefoon 01815-5036

BESTUUR

J. E. Wustenhoff	Voorzitter
L. Rietveld	Secretaris
J. H. B. Visker	Mail-Bid
J. J. Jansen	Penningmeester
P. E. Baas	Katalogus

